

Regeringsrätten

Rättsfall

Brandskadeersättning för skog och skogsmark

Besvär av TI angående godsägaren W:s inkomsttaxering år 1957. — W. fick under 1956 brandskadeersättning för skog och skogsmark med 3.850 kr (åkslag). Enligt en sakkunnig som W. åberopade belöpte av ersättningen 910 kr på sortimentsskador, 980 kr på ungskog och 1.960 kr på skogsmark, som på grund av jordbrand blivit mycket förstörd och som därför till stor del i framtiden torde vara omöjlig för skogsbruk. Försäkringsbolaget hänförde 350 kr till skogsmarken. Länsstyrelsens skogssakkunnige, som ansåg att bolagets fördelning gav det bästa uttrycket för den verkliga relationen mellan skogsskada och markskada, beräknade hela markvärdet till 800 kr. — TN och PN beskattade hela beloppet 3.850 kr. — KR ansåg att av ersättningen 2.940 kr (3.850—910), avseende för tidig avverkning och markskada, fick anses utgöra engångsersättning för bestående skada på fastigheten och följaktligen icke var skattepliktig inkomst. — RR beskattade hela brandskadeersättningen, enär det icke kunde anses tillförlitligen utrett, att genom branden uppkommit för framtiden bestående skada å marken och det ej heller eljest förekommit sådana omständigheter att ersättningen till någon del skulle utgöra för W. icke skattepliktig intäkt. (RR:s utslag den 3/5 1966.)

Brandskadeersättning för döda inventarier

Besvär av lantbrukare H. angående inkomsttaxering år 1958. — H. som ägde en jordbruksfastighet, erhöll år 1957 ersättning från ett brandförsäkringsbolag för brandskada å en uthusbyggnad med tillhoppa 41.021 kr, därav 7.100 kr avsåg döda inventarier. — TN beskattade hela beloppet 7.100 kr. Hos PN yrkade H. undanröjande av beskattningen och uppgav, att han haft yttre döda inventarier försäkrade för 15.000 kr samt påstod att vid branden ungefär hälften av dessa inventarier blivit förstörda och efter värdering blivit ersatta med 7.100 kr. — TO hemställde om avslag å besvären samt anförde bl. a. Med undantag av en mjölkmaskinanläggning (för vilken ersättning utgick med 1.700 kr) utgjordes de brunna inventarierna av mindre värdefulla redskap såsom en bilvagn, ett hackelseverk, en värmelampa, en skottkärra, släpor och kälkar, tre järnhjulsvagnar, rotskärare, baljor, selar, stegar, mjölkflaskor m. m. samt div. handredskap. Då H. jämväl innehade bl. a. traktor, bindare, slättermaskin, såningsmaskin och diverse andra mera värdefulla inventarier, kunde de brandskadade inventarierna inte anses utgöra större delen av inventarierbeståndet. — PN fann beloppet 7.100 kr icke till någon del utgöra för H. skattepliktig inkomst. — Hos KR yrkade TI, att den

uppburna brandskadeersättningen skulle intill ett belopp av 5.400 kr anses utgöra intäkt av jordbruksfastighet samt anförde bl. a. Enär H. realiserat sin mjölkdjursbesättning år 1957, syntes en avyttring av mjölkmaskinanläggningen år 1957 få betraktas som realisation. Återstående brandskadeersättning 5.400 kr avsåg med undantag av vad som belöpte å en bilvagn, 2.300 kr, inventarier av mindre värde, vilka till stor del var att hänföra till rena förbrukningsartiklar. — KR fann jämlikt 21 § första stycket b) KL och punkt 7 anvisningarna till samma författningsrum beloppet 5.400 kr ha utgjort intäkt av jordbruksfastighet för H. — Hos RR yrkade H., att av ersättningen å 5.400 kr inte skulle beskattas 4.790 kr, motsvarande värdet av sådana jordbruksinventarier, som H. inte ämnade återanskaffa. — RR: ej ändring. (RR:s utslag den 8/6 1966.)

Avdrag för köp av växande gröda

Besvär av TI angående lantbrukaren O:s inkomsttaxering år 1959. — O., som genom avtal den 22/7 1958 köpt en jordbruksfastighet av fru N., köpte samma dag på fastigheten växande gröda av fru N:s son, vilken arrenderade fastigheten och blev beskattad för den ersättning han erhållit för grödan. TN vägrade men PN och KR medgav O. avdrag för inköpet av den växande grödan. — RR: ej ändring. (RR:s utslag den 28/4 1966.)

Rörelse eller ej?

A. Besvär av H. S. B. i Stockholm u. p. a. angående inkomsttaxering år 1957. — Föreningens verksamhet omfattade penningrörelse samt byggnadsverksamhet i den meningen att föreningen lät uppföra

bostadshus åt av föreningen organiserade bostadsrättsföreningar, vari dess egna medlemmar förvärvade medlemsskap, vidare administration av egna och berörda bostadsrättsföreningars fastigheter. — Vid 1957 års taxering redovisade föreningen underskott å lekstugeverksamhet med 23.364 kr (omsättning över 1,1 milj.) och å socialpedagogiskt seminarium med 16.236 kr (omsättning över 200.000 kr), vilken senare verksamhet bedrevs för att trygga behovet av personal till den förra verksamheten. TN, PN och KR vägrade avdrag för underskotten å dessa verksamhetsgrenar, enär föreningen under en följd av år redovisat underskott å dessa verksamhetsgrenar och det förty vore uppenbart att de bedrivits utan förvärvssyfte. — Föreningen invände att ifrågavarande verksamhet upptagits redan före det andra världskriget, då tillgången på bostäder var större än efterfrågan, och att den ingick som led i föreningens stadgeenliga normala verksamhet att bereda sina medlemmar ekonomiska och ändamålsenliga bostäder. — RR förklarade föreningen berättigad till avdrag för underskottet, tillhoppa 39.600 kr, enär av utredningen i målet fick anses framgå att verksamheten vid lekstugorna och seminariet utgjort led i den av föreningen bedrivna rörelsen. (RR:s utslag den 3/5 1966.)

B. Besvär av samma förening angående inkomsttaxering åren 1958—1961. — Sedan Stockholms stad fr. o. m. den 1/1 1957 i huvudsak övertagit lekstugeverksamheten, redovisade föreningen vid 1958—1961 års taxeringar underskott å allenast seminariet med omkring 20.000 kr (lekstugeverksamhetens intäkter och utgifter exakt balanserade å omkring 70.000 kr.) Beskattningsnämnderna liksom KR vägrade

av samma skäl som tidigare föreningen avdrag för underskottet. RR vägrade avdrag för underskotten, enär vid det förhållandet, att föreningen fr. o. m. år 1957 i huvudsak upphört med lekstugeverksamheten, seminarieverksamheten icke längre kunde ses som ett led i den av föreningen bedrivna rörelsen och ej heller kunde anses ha karaktär av förvärvsverksamhet. (RR:s utslag den 3/5 1966; två ledamöter av RR ansåg underskottet å seminariet alltså vara avdragsgill kostnad i rörelsen.)

C. Besvär av Bohusläns Företagareförening, ekonomisk förening, angående inkomsttaxering år 1959. — Föreningen, som liksom övriga länsföreningar ingår som led i statens verksamhet att främja småindustri och hantverk, driver upplysnings-, konsulent- och låneverksamhet (lån från staten till billig ränta, som utlånas till småindustri och hantverk mot ung. marknadsränta). Under år 1958 redovisade föreningen ett mindre överskott, som avsattes till en framtida riskfond. Gentemot TI:s yrkande att föreningen måtte beskattas härför, invände föreningen, att verksamheten ej bedrevs i vinstsyfte, att föreningen åtnjöt bidrag för administrationen från staten och landstinget, samt att några vinstmedel aldrig kunde komma medlemmarna tillgodo. — PN ogillade TI:s talan, enär föreningens verksamhet icke drevs i vinstsyfte. — KR beskattade överskottet, enär enligt vad handlingarna i målet utmärkte föreningen fick anses ha bedrivit rörelse i den mening, som avses i 27 § KL, samt ekonomisk förening är skattskyldig för inkomst av rörelse. — RR: Ej ändring. (RR:s utslag den 3/5 1966.)

D. Besvär av Ångermanälvens Tumningsförening u. p. a. angående taxering år 1957 till investeringsavgift. — Föreningen, vars medlemmar bestod av skogsbolag, skogsägareföreningar, flottningsföreningar, sågverk och Domänstyrelsen, avsåg att som opartiskt organ för köpare och säljare verkställa inmätning av virke (föreningen har erhållit auktorisation som virkesmätare jämlikt lagen den 20/6 1947 om virkesmätning). Enligt stadgarna fördelades kostnaderna för verksamheten under varje år (totalt drygt 2,6 milj., därav över 2 milj. löner o. dyl.) mellan medlemmar och utomstående uppdragsgivare efter för envar inmätt virkesmängd (samma slags fördelning för flottningsföreningarna). — TN taxerade föreningen till investeringsavgift. PN — där föreningen hävdade att dess verksamhet icke utgjorde rörelse, eftersom vinstsyfte saknades — undanröjde taxeringen. KR fastställde däremot TN:s beslut, enär verksamheten var att hänföra till rörelse. — RR yttrade: Väl är i målet upplyst att föreningens verksamhet bedrivits utan syfte att ge föreningen vinst. Av utredningen framgår tillika att verksamheten varit av ekonomisk natur och att medlemmarnas intressen tillvaratagits genom denna verksamhet. Föreningen får därför anses ha drivit yrkesmässig förvärvsverksamhet. Enär föreningens verksamhet sålunda, såsom KR funnit, är att hänföra till rörelse, fastställde RR KR:s utslag. (RR:s utslag den 3/5 1966.)

E. Besvär av Stockholms Telefonisters Vilohemsförening, ekonomisk förening angående inkomsttaxering år 1957. — Föreningen, som ägde fastigheter inom Järna kommun till ett sammanlagt taxeringsvärde av ca 120.000 kr, drev å fas-

tigheterna pensionatsrörelse för televerkets personal men även för utomstående (ca $\frac{1}{3}$, sannolikt anhöriga). I deklarationen uppgav föreningen underskott å verksamheten till belopp av 2.658 kr (intäkter c:a 70.000 kr inkl. årsavgifter och bidrag från Telestyrelsen efter 4:50 kr per anställd och dygn). TN, PN och KR ansåg verksamheten bedriven utan förvärvssyfte och förtyckte inte utgöra förvärvskälla, i följd varav föreningen beskattades — förutom för inkomst av kapital — för beräknat hyresvärde å fastigheterna med vissa avdrag (inkomstkälla annan fastighet). — RR undanröjde taxeringen, enär föreningens verksamhet drivits i sådana former och i sådan omfattning, att rörelse får anses föreligga, samt densamma under beskattningsåret lämnat underskott. (RR:s utslag den 3/5 1966.)

Fördelning av "familjepension"

Besvär av fru O. angående inkomsttaxering år 1957. — Fru O. hade av TN beskattats för ett belopp av 3.024 kr, motsvarande pension som av en byggmästareförening beviljats ingenjören O:s "efterlämnade familj" att utgå tills vidare med 250 kr per månad. Hos PN yrkade fru O., att då familjen bestått av henne och tre barn endast en fjärdedel av pensionen borde beskattas hos henne. TO invände att den beslutade pensionen inte utgick med bestämda belopp på familjemedlemmarna och därför borde betraktas som vanlig änkepension. PN och KR: ej ändring. — RR förklarade emellertid med hänvisning till föreningens beslut att icke större del av pensionen än hälften eller högst 1.512 kr kunde anses belöpa på fru O. personligen. (RR:s utslag den 20/4 1966.)

Skatteplikt för fastigheter ägda av stiftelse som bildats av studentnation

Stiftelsen Gästrike-Hälsinge Nations studentbostäder ägde två tomter i Uppsala på vilka uppförts byggnader inrymmande bostäder vilka uthyrdes till studerande vid Uppsala Universitet. Enligt stiftelsen förelåg icke vinstsyfte och hyrorna bestämdes efter självkostnaden. Stiftelsen hade måst bildas för att möjliggöra den insyn som krävdes för att få maximala statliga lån — sådan insyn kunde nämligen inte förekomma i studentkårer och nationsföreningar. — RR ansåg, i likhet med PN men till skillnad mot KR, att ifrågavarande stiftelse icke kunde anses såsom sådan i 53 § 1 mom. vid e) KL avsedd stiftelse, som hade till huvudsakligt ändamål att lämna understöd för beredande av undervisning eller utbildning samt att de i målet ifrågavarande fastigheterna ej heller på annan grund kunde anses undantagna från skatteplikt (vid fastighetstaxering år 1962). (RR:s utslag den 25/5 1966.)

Ackumulerad inkomst: skattetablell för gift eller ogift?

Besvär av TI angående skatteberäkning för ackumulerad inkomst beträffande H. H., som fått dom på hemskillnad i januari 1959, beskattades vid 1960 års taxering för ett belopp som avsåg ackumulerad inkomst hänförlig till beskattningsåren 1956—1959. — Vid skatteberäkningen beräknade PN skatten för samtliga de år till vilka den ackumulerade inkomsten hänförde sig med ledning av skattetablell för ogift skattskyldig. För ettvarvt av taxeringsåren 1957—1959 hade skatten därvid beräknats med utgångspunkt från summan av makarna H:s beskattningsbara inkomst. — KR — där H. yrkat att skatten för taxe-

ringsåren 1957—1959 borde beräknas efter skattetabellen för gift skattskyldig — återförvisade målet till PN. — RR ansåg, att H. under år 1959 varit att betrakta såsom av hustrun oberoende skattskyldig, och förklarade, att statlig inkomstskatt för den ackumulerade inkomsten på grund av 1960 års tarering bort, oavsett H:s tidigare civilstånd, beräknas med ledning av skattetabell för ogift eller därmed likställd skattskyldig, eller således i enlighet med den av PN verkställda särskilda skatteberäkningen. (RR:s utslag den 4/5 1966.)

Extraordinär besvärsrätt?

Besvär av TI angående lantbrukaren S:s inkomsttaxering åren 1962 och 1963. Då S. trots anmaning ej lämnat deklARATIONER till ledning för 1961, 1962 och 1963 års taxeringar, hade TN skönsmässigt uppskattat S:s inkomst av jordbruksfastighet vid dessa års taxeringar till vissa

belopp. I besvär till PN inkomna den 5/5 1964 yrkade S. taxering i enlighet med vid besvären fogade deklARATIONER. Som orsak till att besvär anförts först i maj 1964 uppgav S., att han de aktuella åren på grund av depressionstillstånd varit ur stånd att tillvarataga sina intressen. Till stöd härför åberopade S. ett intyg av en kamrer vid Lantmannaföreningen, av vilket det framgick att S. på grund av sitt depressionstillstånd eftersatt gårdens skötsel. Personal från föreningen hade i flera år hjälpt S. med bl. a. hans potatisodling både ifråga om besprutning, skötsel och upptagning. — PN: ej prövning. — KR ansåg att S. hade e. o. besvärsrätt och återförvisade målen till PN för ny behandling. — RR yttrade: Enär i målet icke kan anses föreligga sådana omständigheter att 100 § TF är tillämplig, prövar RR lagligt att, med upphävande av KR:s beslut om återförvisning, fastställa det slut vartill PN kommit i målet. (RR:s utslag den 28/4 1966.)